

MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ
ÜLKE RAPORU
CEZAYİR

1- Müteahhitlik Sektörü

a) Ülkenin Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2020-2021 Yılı Bilgileri ve 2021-2022 Yılı Beklentileri

Cezayir, Türk müteahhitlik sektörü için geleneksel pazarlarımızdan birisidir. Zaman içinde değişim göstermekle birlikte, mali değeri açısından en çok proje üretilen ülke sıralamasında halihazırda 7. sırada, 2020 yılında ise Rusya'dan sonra 2. sırada bulunmaktadır.

Türk müteahhitlik sektörümüz bugüne kadar Cezayir'de değeri 20 milyar doları bulan 500 civarında altyapı, üstyapı ve konut projelerini gerçekleştirmiştir. Cezayir'de halihazırda sayısı 30'u geçen aktif ana yüklenici müteahhitlik firmamız (Ek-1) faaliyet göstermekte olup, taşeron firmalarla birlikte bu sayı 500'ü geçmektedir.

Büyük kısmı müteahhitlik sektöründe olmak üzere 1200'den fazla Türk şirketi Cezayir'de faaliyet göstermekte olup, 2020 yılı başından bu yana Cezayir'de kurulan yabancı şirket sayısında Türk firmaları açık ara birinci durumdadır. Bu dönemde (01.01.2020-31.05.2021) 104 adet Türk sermayeli şirket faaliyete geçmiştir.

2020 yılı, Cezayir'in yaşamakta olduğu siyasi ve ekonomik sorunlar, küresel pandeminin etkileri, bütçe kısıtlamaları, bakanlıklarda ve bürokrasideki sık görev değişimleri, hakedişlerin gecikmesi, ülkenin pandemi nedeniyle 17 Mart 2020 tarihinden itibaren hava, deniz ve kara sınır kapılarından yolcu girişine izin vermemesi gibi nedenlerden ötürü sektörümüz açısından zor bir yıl olarak kayıtlara geçmiştir.

Bununla birlikte, Müşavirliğimiz tespitlerine göre;

1 Ocak 2020 ile 31 Mayıs 2021 tarihleri arasında;

102.415 ünite için konut/konut+çevre düzenlemesi ihalesi, 58.894 ünite için sadece çevre düzenlemesi ihalesi olmak üzere **toplam 161.309 konuta ilişkin 2.964 milyon USD** değerinde ihale açıldığı,

Bu ihalelerin, 46.545 konutluk ve 1.314 milyon USD'lik kısmını **Cezayir mukimi Türk firmalarının** kazandığı, Cezayirli firmaların 85.914 konut/977 milyon USD'lik ihale aldığı,

Sonuç olarak; Cezayir konut piyasasının yabancı menşeli firmalar açısından büyük oranda Cezayir mukimi Türk firmalarının kontrolüne geçtiği, Çinli firmaların Cezayir konut piyasasını terk ettiği, Cezayir mukimi olmayan Türk firmalarının Cezayir konut piyasasından neredeyse tümüyle elimine olduğu ve Cezayirli firmaların bu alandaki faaliyetlerini ciddi oranda arttırdığı anlaşılmaktadır.

2020 yılında, yukarıda sayılan sebeplerden ötürü alt yapı ihalelerinde büyük bir yavaşlama olmuş, bunun da etkisi ile Türk firmaları tarafından herhangi bir altyapı projesi ihalesinin kazanıldığı yönünde bir bilgi Müşavirliğimize yansımamıştır.

2021 yılında ise 2020 yılına göre sektör faaliyetlerinde hareket alanı biraz daha artmıştır. Hakediş ödemeleri, tümüyle olmasa da, yapılmaya başlanmış ancak diğer siyasi, ekonomik ve bürokratik sorunlarda bir ilerleme hissedilir oranda vuku bulmamıştır.

Cezayir’de 2019 yılında başlayan ve pandemi nedeniyle ara verilen halk gösterileri (Hirak) 22 Şubat 2021 tarihinden itibaren tekrar başlamıştır. 12 Haziran 2021 tarihinde parlamento seçimi erkene çekilmek suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Hava sınır kapısı 1 Haziran 2021 tarihi itibariyle çok sınırlı olarak yolcuların girişine açılmıştır. Bununla birlikte, sınırların kapalı kaldığı yaklaşık 15 aylık süreçte sektördeki firmalarımızın Cezayir’e girişleri Müşavirliğimiz ve Büyükelçiliğimiz kanalı ile Cezayir Dışişleri Bakanlığı’ndan alınan özel izinlerle büyük oranda sağlanmış, faaliyetlerinin katı pandemi önlemleri nedeniyle sektöre uğramasının önüne geçilmiştir.

Cezayir hükümeti tarafından 2020-2021 yılları için 160 bin konut ihalesi hedefi kapsamında 2021 yılında 70 ila 80 bin civarında konut için ihale açılması ve ihale sonuçlarının ise büyük oranda 2020 yılı kompozisyonuna yakın şekilde gerçekleşmesi beklenmektedir.

2022 yılı için de 2021 yılına benzer bir konjonktürün gerçekleşmesi kuvvetle muhtemeldir.

b) Ülkede Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkarılacak Önemli Projeler

Cezayir’de konut sektörü ihalelerinin neredeyse tamamı, ülkeden döviz çıkışını engellemek ve ulusal firmaları desteklemek amacıyla ulusal statü ile ihale edilmeye başlanmıştır.

Altyapı projelerinde halihazırda yeterli ölçekte ve profesyonellikte yerel firma bulunmadığı için bu projelerde uluslararası ihalelerin açılması mümkün olmakla birlikte, Cezayir ekonomisindeki sorunlar ve bütçe açıklarının önemli bir seviyeye gelmesi nedeniyle büyük altyapı projelerine mesafeli yaklaşılmaktadır.

Bununla birlikte, yenilenebilir enerji alanında büyük proje ihalelerinin (1000 MW) açılacağı yönünde kimi siyasi söylemlere rastlanmaktadır.

Önümüzdeki dönemde, petrol ve doğalgaz fiyatları başta olmak üzere ülkenin siyasi ve ekonomik konjonktürüne bağlı olarak ihalelerinin büyüklüğü ve sayısı değişim gösterecektir.

c) Projelerin Finansmanı

Cezayir’de geleneksel olarak projeler büyük oranda hazine kaynaklarından finanse edilmekte, hakedişlerle projeler ilerlemektedir. Bununla birlikte firmalar, faaliyetleri için kredi enstrümanlarına başvurabilmektedir.

Cezayir’in, büyük projeler için ihaleye girecek firmaların kendi kredi imkanları ile ülkeye gelmesi yönündeki taleplerinde artış gözlemlenmektedir.

Önümüzdeki dönemde, ülkede henüz uygulama sahası olmayan yap-işlet-devret, kamu-özel işbirliği, gelir paylaşımı gibi yöntemlerin de finansman aracı olarak kullanılmaya başlanacağı tahmin edilmektedir.

d) Sektördeki İş Fırsatları

Bundan sonraki süreçte, konut yapım sektöründe uluslararası statü ile Cezayir’de ihale kazanmanın -özellikle pazara yeni girecek firmalar açısından- çok olası olmadığı değerlendirilmekte, konut piyasasında oluşan dengenin büyük oranda bu şekilde süreceği tahmin edilmektedir.

Altyapı projelerinin tekrar aktive olması halinde işin niteliğine göre halihazırda pazarda olan ve pazara giriş yapacak firmalarımızın ihale kazanmaları mümkün olabilecektir.

e) Müteahhlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

Başta konut ihaleleri olmak üzere açılan ihalelerde yerel nitelikteki firmalar öne çıkarılmakta, özellikle döviz çıkışına mani olmak için ihaleler mümkün mertebe yerel firmalara verilmek istenmektedir. Kamu İhale Kanununa göre yerel firmaların %25 fiyat avantajı söz konusu olabilmekle birlikte, yabancılara dönük bir teşvik ve avantaj mekanizması da öngörülmemiştir.

Bununla birlikte, 2009-2019 yılları arasında sektör ayırtmeksizin tüm yabancı sermayeli şirketler için uygulanan %51 yerel ortak şartı, 2020 yılı itibariyle bazı stratejik sektörler haricinde kaldırılmış ve bu kanun değişikliğinin ikincil düzenlemeleri de 2021 yılında tamamlanmıştır. Bu itibarla, müteahhlik sektöründe %100 Türk sermayeli şirket kurulumu mümkün hale gelmiştir.

Ülke ekonomisi ve bütçe dengelerine bağlı olarak hakedişlerde gecikmeler, Cezayir Dinarında yaşanmakta olan devalüasyon süreci, siyasi unsurlar, bürokratik yavaşlıklar ve engeller pazar açısından başlıca risk unsurlarıdır.

f) Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

Makine, ekipman ve çimento ve inşaat demiri gibi bir çok inşaat malzemesi iç piyasadan karşılanmaktadır. İç piyasada üretimi olmayan malzemeler ise ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Bu kapsamda ülkemiz de önemli bir tedarikçi olmakla birlikte, Cezayir ile Avrupa Birliği arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması’nın Avrupa menşeli ürünlere getirdiği gümrük tarife avantajları Fransız, İtalyan, İspanyol ve Alman ürünlerini ön plana çıkarmaktadır.

g) Kalifiye İşgücü Temini

Ülkede işçilik ücretleri ülkemize göre ucuzdur. Buna karşın firmalarımızca işçi verimliliğinin düşük olduğu değerlendirilmektedir. Bu bakımdan, özellikle kalifiye işgücü temininde sıkıntılar bulunmakta olup, usta başı ve çeşitli kalifikasyonlar isteyen dallar başta olmak üzere çoğunlukla Türkiye’den getirilen işçiler çalıştırılmaktadır.

h) Ülkede Müteahhlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları

Cezayir’de müteahhitlik sektöründe, ülkemizin yanısıra Çin en önemli ülke konumundadır. Öte yandan, AB ülkelerinden Fransa, İspanya ve İtalya firmalarının üstlendiği projeler bakımından ağırlığı da mevcuttur.

i) Ülke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Cezayir pazarında firmalarımız işlerini büyük oranda müstakilen yürütmekte, kimi hallerde Türk firmaları arasında ortaklık yapısı oluşturulabilmektedir.

Türk firmalarının üçüncü ülkelerle işbirliği geleneği yok denecek kadar az olup, Müşavirliğimiz kayıtlarına göre bir firmamızın İspanyol ve Portekizli firmalar ile 450 milyon dolarlık demiryolu projesinde ortaklığı bulunmaktadır.

2- Teknik Müşavirlik Sektörü

a) Ülkenin Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2020-2021 Yılı Bilgileri ve 2021-2022 Yılı Beklentileri

2020 yılı, Cezayir’in yaşamakta olduğu siyasi ve ekonomik sorunlar, küresel pandeminin etkileri, bütçe kısıtlamaları, Bakanlıklarda ve bürokrasideki sık görev değişimleri, hakedişlerin gecikmesi, ülkenin pandemi nedeniyle 17 Mart 2020 tarihinden itibaren hava, deniz ve kara sınır kapılarından yolcu girişine izin vermemesi gibi nedenlerden ötürü sektörümüz açısından zor bir yıl olarak kayıtlara geçmiştir.

Teknik müşavirlik sektörü ülkede gelişim halinde bir sektör olup, yıllık büyüklüğünün 100-150 milyon dolar aralığında olduğu Müşavirliğimizce değerlendirilmektedir.

Cezayir, Teknik Müşavirlik Hizmetleri (TMH) açısından en çok proje üretilen ülkeler sıralamasında 10. sıradadır.

Cezayir’de, Mühendislik ve Teknik Etüd Bürosu unvanı ile ticaret sicili kaydı olan Türk ortaklı firma sayısı 38’dir. Buna mukabil aynı unvan ile ticaret sicil kaydı bulunan Fransız firma sayısı 254’tür. Fransa’yı 96 firma ile İspanya ve 81 firma ile İtalya izlemekte olup, bu sektörün büyük oranda Avrupa menşeli ülkelerin kontrolünde yürüdüğü görülmektedir.

2020 yılında teknik müşavirlik sektöründe Türk firmalarınca kazanılan bir ihale bilgisi Müşavirliğimize ulaşmamış olmakla birlikte, konut projelerinde teknik müşavirlik hizmetinin büyük oranda ihaleyi kazanan firmalarımızın uhdesine bırakıldığı ve bununla ilgili olarak sözleşme bedelinin yüzde 1,5-2 oranındaki kısmının bu işe hasredildiği bilinmektedir.

2021-2022 yıllarında teknik müşavirlik hizmetlerinin daha profesyonel bir tarzda ele alınması halinde, sektörün ayrışabileceği ve bu alanda yetkinleşmiş firmaların öne çıkabileceği değerlendirilmektedir.

b) Sektördeki İş Fırsatları

Özellikle büyük altyapı projelerinin artması ve teknik müşavirlik sektörünün gelişimi ve profesyonelleşmesi ile birlikte firmalarımızın faaliyetlerini artıracakları değerlendirilmektedir.

3- Müteahhitlik, Teknik Müşavirlik Yabancı Yatırım Mevzuatı

a) Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi

Kamu İhale Kanunu: 15-247 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (20 Eylül 2015 Tarihli ve 50 Sayılı Cezayir Resmi Gazetesi; <http://www.joradp.dz/FTP/JO-FRANCAIS/2015/F2015050.pdf?znjo=50>)

Toplam 220 Madde

(Md.13) 6 Milyon ve üstü Cezayir Dinarı (yaklaşık 45 bin USD) tutarlı projeler Kamu İhale Kanuna tabidir.

(Md.39-53) Kamu ihaleleri için ihale ve pazarlık usulu olmak üzere 2 tür yüklenici tespit metodu vardır.

(Md. 53-58) Kalifikasyona sahip olma zorunluluğu bulunmaktadır. (Her yüklenici için kalifikasyon derecesi verilmektedir.)

(Md. 65) İhale ilanları (bulletin officiel des marchés de l'opérateur public-BOMOP) Arapça ve Fransızca yayımlanır.

(Md.67) İhaleye girecek firmalar için Cezayir ticaret sicil numarası ve vergi numarası zorunludur.

(Md. 83) Yerel firmalara yüzde 25'lik fiyat avantajı öngörülmüştür.

Kamu İhale Kanunda Etüt Projeleri şu şekilde sıralanmıştır;

- a. Ön Etüt, (études préliminaires)
- b. Ön özet proje etüdü, (études d'avant-projets sommaire)
- c. Ön detaylı proje etüdü (études d'avant-projets détaillé)
- d. Proje etüdü (études de projet)
- e. İşletim etüdü (études d'exécution)
- f. Yapım müşavirliği (maîtrise d'œuvre)
- g. İhale sürecinin planlanması
- h. İhale dosyasının hazırlanması ve yürütülmesi
- i. Şantiye yönetimi ve koordinasyonu vb. işleri

b) Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi

Cezayir'de yatırım mevzuatının alt yapısını, 3 Ağustos 2016 tarihli ve 46 Sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan 16-09 Sayılı Yatırımların Teşviki Kanunu oluşturmaktadır.

Bu Kanun'da yerli/yabancı yatırımcı ayırımı yapılmamış olup, yabancı yatırımlara dönük fazladan bir teşvik mekanizması öngörülmemiştir.

Bu Kanun'da geçen yatırım kavramı; üretime ve üretim kapasitesinin iyileştirilmesine dönük yeni aktiflerin oluşturulması ve artırılması veya bu alandaki bir şirketin sermayesine ortak olunması şeklinde tanımlanmıştır.

Kanun'da öngörülen teşviklerden yararlanılabilmesi için, yatırım gerçekleşmesinden önce Yatırımların Geliştirilmesi Ulusal Ajansı'na (ANDI-Agence Nationale de Développement de l'Investissement) başvuru ve kayıt olunması gerekmektedir.

Kanun'da yatırım teşvikleri 3 ana başlıkta belirlenmiştir.

1. Tüm yatırımlar için Ortak Teşvikler; Yatırımın gerçekleştirilmesi aşamasında ithal edilen mal ve hizmetlerde Gümrük Vergisi ile KDV'den muafiyet, 10 yıl boyunca emlak vergisi muafiyeti, 3 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti,
2. İstihdam Yaratan ve Özellikli Sektör Yatırımlarına Ek Teşvikler: Sanayi, Tarım ve Turizm sektörlerinde yapılacak yatırımlar ile 100 kişiden fazla istihdam yaratacak yatırımlara verilecek teşviklere süre uzatımı,
3. Ulusal Ekonomi İçin Özel Önem Taşıyan Yatırımlar: Yatırımın ulusal ekonomi için özel önemi haiz olması durumunda, öngörülen teşviklerde 10 yıllık süre uzatımı

Kanun'a göre, sağlanacak teşvik miktarının 5 milyar Cezayir Dinarını (yaklaşık 40 Milyon USD) geçecek olması durumunda, Teşvik kararı Ulusal Yatırım Konseyi tarafından verilecektir.

Kalkınmada öncelikli yörelerde (ülkenini güneyi ve geri kalmış bölgeleri) verilecek teşviklerde 10 yıla kadar süre uzatımı yapılabilecektir.

Yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında hukuki anlaşmazlık yaşanması halinde, uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacaktır.

Yabancı yatırımcılar, yatırım sermayelerini banka kanalı ile Cezayir'e getirmeleri şartıyla, yatırımın maliyeti ve net reel üretim miktarları esas alınarak ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenecek şirket karlarını, yine banka kanalı ile yurtdışına transfer etme hakkına sahip olabileceklerdir.

Bu Kanunun uygulamasına ilişkin 6 Adet Uygulama Yönetmeliği ise 8 Mart 2017 tarihli ve 16 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır. Buna göre;

1. 17-100 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile konuyla ilgili kurumların görevleri belirlenmiştir.
2. 17-101 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile teşviklerden yararlanmayacak sektörler, mallar ve hizmetler listeleri (Listes Negatives) belirlenmiştir.
3. 17-102 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırımcıların kayıt ve belgelendirme süreçleri belirlenmiştir.
4. 17-103 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırım dosyaları hakkındaki işlemler belirlenmiştir.
5. 17-104 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırımların izlenmesi ve kuralların ihlalinde uygulanacak süreçler ve cezalar belirlenmiştir.
6. 17-105 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile 100 kişiden fazla istihdam yaratacak yatırımlar ile ilgili hususlar belirlenmiştir.

c) Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi

Yabancı işçi çalıştırılması ve Türk işçiler için çalışma ve oturma izni alınması mümkündür.

Sosyal Güvenlik Giderleri

Sosyal Güvenlik Primleri Tablosu

Konu	İşveren Payı (%)	Çalışan Payı (%)	Toplam (%)
Sosyal Güvenlik	12,5	1,5	14
İş Kazaları ve Hastalıklar	1,25	-	1,25
Emeklilik	10,5	6,75	17,25
İşsizlik Primi	1	0,5	1,5
Erken Emeklilik	0,5	-	0,5
Sosyal Konut Fonu	0,5	-	0,5
Toplam	26	9	35

Kaynak: Cezayir Sosyal Güvenlik Kurumu (CNAS)

Şirket Kuruluşu

2009 yılından bu yana uygulanan ancak 04 Haziran 2020 tarihli Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Ek Bütçe Kanunu'nun 50. maddesiyle, ticari veya imalat sanayinde faaliyette bulunan yabancı sermayeli şirketlere ilişkin hisselerin %51'inin Cezayirli bir vatandaşa ait olma kuralı değiştirilmiştir. Söz konusu değişiklik neticesinde Cezayir ulusal ekonomi için stratejik olan sektörler dışında kalan tüm sektörlerde faaliyet gösteren yabancılar, hisselerinin %100'ü kendilerine ait olmak üzere şirket kurmaları mümkün hale gelmiştir.

Cezayir'de şirket kurma prosedürleri Milli Ticaret Sicil Merkezi (Centre National du Registre du Commerce-CNRC- [http://wwwhttps://sidjilcom.cnrc.dz/.](http://wwwhttps://sidjilcom.cnrc.dz/)) tarafından yerine getirilmektedir.

E.U.R.L (Şahıs şirketi): Tek kişilik şirkettir. Yönetici, şirketin sahibi veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi en az 100.000 Cezayir Dinarı (Yaklaşık 800 ABD Doları)

S.A.R.L (Limited şirket): En az iki, en fazla 20 ortaklı şirkettir. Şirket yöneticisi, ortaklardan veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi en az 100.000 Cezayir Dinarı (Yaklaşık 800 ABD Doları)

S.P.A (Anonim şirket): En az yedi ortaklı olan bu şirketler büyük sermayeli şirket niteliğine sahiptir. Yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanı bulunması şarttır. Sermayesi en az 1.000.000 Cezayir Dinarı (Yaklaşık 8.000 ABD Doları)

Şirket kuruluşu tamamlandığı bir başka ifade ile şirketin tüzel kişiliği oluştuğunda, ilgili bankadan bloke edilen sermayenin geri alınması mümkündür.

Şirket Kuruluşunda İzlenecek Prosedür

- Ortakların tespiti ve ortaklık paylarının belirlenmesi,
- Kurulacak şirketin isminin tespiti ve ticaret siciline tescili,
- Şirket merkezi olacak yerin kiralınması ve noterde kira kontratı yapılması,

- Kurulacak şirketin belirlenen çalışma sahası çerçevesinde noterde statüsünün hazırlanması,
- Şirket yöneticisinin belirlenmesi,
- Şirket sermayesinin belirlenmesi,
- Şirket sermayesi olarak belirlenen paranın, şirketin faaliyetleri neticesinde oluşacak karın transferinin yapılabilmesini teminen, bankacılık sistemi aracılığıyla ülkeye getirilmesi ve kuruluş aşamasında söz konusu sermayenin bankada bloke edilmesi. (Oturumu olmayanlar için bu paranın banka havalesi ya da havaalanında yapılacak resmi deklare ile getirilmesi şarttır.)
- Noterde hazırlanan şirket statüsünün mahalli gazete ve ticari sicil gazetesi ilanlarının Noter tarafından yapılması,
- Şirket ortaklarının pasaport fotokopileri,
- Şirket yöneticisinin elçilik tasdikli ve tercümeli nüfus cüzdanı örneği ve sabıka kaydı,
- Şirket merkezi olarak kiralanın yerin, bağılı olunan mahkeme tarafından tayin edilecek görevli memur tarafından resmi tesbitinin yapılması,
- Kiralanan yerin emlak borcu bulunmadığına dair Belediyeden belge alınması,
- Şirketin statüsü ve kira kontratıyla vergi dairesinde kayıt yaptırılması,
- Vergi Dairesine harç yatırılması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan belgelerin doldurularak belediyeden tasdik ettirilmesi,
- Ticaret Sicil Müdürlüğüne harç yatırılması,
- Dosyanın Ticaret Sicil Müdürlüğüne teslimi ve şirket kuruluşunun alınması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan resmi kuruluş belgesi ile birlikte vergi dairesine gidilerek işe başlama deklarasyonunun hazırlanması ve vergi kartı talebinde bulunulması,
- Notere şirket kuruluşunun tamamlandığının beyan edilmesi,
- Noterden alınacak resmi belge ile bankada bloke edilen şirket sermayesinin şirket adına açılacak hesaba aktarımı,
- Şirket kuruluşu tamamlandıktan sonra şirket yöneticisi ve ortakları oturum almak için Emniyet Müdürlüğüne başvuruda bulunabilirler,

Şirket ortakları Cezayir'e gelmeyeceklerse, yöneticiye noter tasdikli ve tercümeli vekalet vererek işlemleri yaptırabilirler. Ancak bu vekaletin Türkiye'deki Cezayir Konsolosluğu'ndan tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

Cezayir ticaret siciline kayıt prosedürünün, özellikle ithalat ve ihracat şirketleri için her iki yılda bir yenilenmesi gerekmektedir. Bunun için kayıt sicilinin ilk alındığı tarihten sonra 2 yıl dolmadan 15 gün önce Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvuruda bulunmak gerekmektedir.

İrtibat Bürosu

İrtibat bürosu açmak için ana şirketin tüm dökümanlarının tercüme edilerek Cezayir Konsolosluğunca onaylanmış belgelerin, Cezayir Ticaret Bakanlığı'na dosya olarak verilmesi

gerekmektedir. Onay verilmesi durumunda irtibat bürosu kurulmuş olur. İrtibat bürolarının ticari faaliyette bulunma ve para transfer hakları yoktur. İrtibat Büroları her iki yılda bir Ticaret Bakanlığı nezdinde kayıt yenilenmektedirler.

Ticaret Bakanlığı'na yazılı başvuruda bulunulması için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Mali koşullar: Banka nezdinde CEDAC (Konvertible Cezayir Dinarı Hesabı) hesabı açtırılması gerekmektedir. Kuruluş aşamasında 20.000 ABD Doları'nın teminat olarak bankada bloke edilmesi gerekmektedir. Bu hesaba döviz olarak yatırılan para dinar olarak çekilmektedir.

İdari koşullar: Ana şirketin statüsünün onaylı fotokopisi, büro yöneticisinin atanmasına ilişkin ana şirketin kararı, büro yöneticisinin özgeçmişi ve pasaport fotokopisi, büronun faaliyet göstereceği yere ait kira sözleşmesi.

4- Türk Firmalarının Faaliyetleri

a) Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarının Ülkede Takip Edilen Projeler

Firmalarımızca konut, altyapı, üstyapı ve teknik müşavirlik projeleri takip edilmektedir.

İhale ilanlarının takibi için şu platform kullanılmalıdır:

<https://bomop.anep.dz/> Yıllık üyelik 12.000-42.000 Dinar arasında değişmektedir. (90-315 USD)

Günde 300 civarındaki ihale ilanı Ulusal ve Ulusal/Uluslararası olmak üzere iki kategoride Arapça ve Fransızca dilinde yayımlanır ve tüm ilanlar kullanıcının kayıtlı e-posta adresine bildirilir.

b) Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

Siyasi ve Makro-Ekonomik Sorunlar

1. 2019 yılında başlayan halk hareketlerinin devam etmesi,
2. 2019 yılında başlayan halk hareketleri sonrasında birçok siyasetçi, bürokrat ve işadammının tutuklanması ve bu çevrelerde oluşan karar alma ve inisiyatif kullanma çekinceleri,
3. Erken seçimler, kabinede yaşanan sık değişimler,
4. Ekonominin, petrol fiyatlarına ve pandemi koşullarına bağlı olarak küçülmesi,
5. 2020 yılında Cezayir Dinarının, Euro karşısında yüzde 20, USD karşısında yüzde 12 oranında devalüe olması neticesinde alım gücünün düşmesi ve enflasyonist süreç girilmesi

Yatırımlarla İlgili Sorunlar

6. Cezayir'de halihazırda faaliyet gösteren yatırımcı firmalarımızın karşılaştıkları bürokratik engeller, kamu idarelerinde muhatap ve karar mercii bulma zorlukları, vaadedilen alt yapı sorunlarının çözülmemesi,

7. Yabancı yatırımcılar için stratejik 5 sektörde yüzde 51 yerel ortak şartının devam ediyor olması.
8. Yatırım yapmayı düşünen firmalarımızın teşvikler, arazi ve bina tahsisi gibi konularda yaşadığı bürokratik engeller, kamu idarelerinde muhatap ve karar mercii bulma zorlukları,
9. Cezayir’de uygulanan kapalı kambiyo rejiminin, sermaye ve kar transferi gibi konularda yatırımcılara sorunlar yaşatması,
10. Yatırımcı firmaların sorunlarının hızlı ve etkin çözümüne ilişkin bir mekanizma bulunmaması,
11. Pontasiyel vaadedebilecek enerji, yenilenebilir enerji, tarım, gıda endüstrisi, balıkçılık, elektrik/elektronik sanayisi gibi alanlarda teşvik edici mali ve idari mekanizmalarının tam anlamıyla bulunmaması.
12. İki ülke arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması bulunmaması.

Müteahhitlik Sektörü İle İlgili Sorunlar

13. Cezayir’de yerleşik olmayan statüde faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmalarının ihalelerde karşılaştığı teknik engeller/konut ihalelerinin neredeyse tümüyle “national” statüde açılıyor olması,
14. Hakedişlerde ve teminatlarda blokajların artıyor olması, Cezayir Dinarındaki artan devalüasyonun maliyetlere yansımalarına rağmen gerekli maliyet güncellemelerinin yeterli oranda yapılmaması, yargıya taşınan anlaşmazlıkların sayısındaki artış,
15. Cezayir’de yerleşik olmayan statüde faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmalarının 2019 yılından beri yoğun vergi incelemelerine maruz kalması,
16. İki ülke arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının günün şartlarına ve sorunlarına yeterli oranda cevap verememesi.

İkili Ticaret İle İlgili Sorunlar

17. Türkiye ile Cezayir arasında bir Serbest Ticaret Anlaşması bulunmaması
18. 992 alt tarife pozisyonunda uygulanmakta olan yüzde 30 ila yüzde 120 arasında ilave gümrük vergisinin devam ediyor olması,
19. İhracatçı firmalarımızın Cezayir gümrüklerinde yaşadığı sorunlar,
20. İhracatçı firmalarımızın ihracat bedellerini tahsil etmekte yaşadığı artan sorunlar,
21. 2021 Bütçe Kanunu ile birçok üründe ihracat bedelinin ödenmesinde minimum 45 gün şartı getiren mevzuat değişikliği.

c) Firma Özelinde Karşılaşılan Sorunlar

Firmalarımızdan özel olarak gelen sorunlar büyük oranda kamu idareleriyle ilgili anlaşmazlıklar ve mahkeme süreçleri ile ilgili olmaktadır. Mahkeme sürecindeki hususlara müdahale edilememekle birlikte, kamu idareleri nezdinde çözüme dönük girişimlerde bulunulması cihetine gidilebilmektedir.

5- Görüş ve Değerlendirmeler

Pazarda faaliyetlerimizin artması ve varolan sorunların azaltılması için Müşavirliğimiz görüş ve önerileri şu şekildedir:

1. Ülkenin makroekonomik dengelerinin, siyasi konjonktürünün ve özellikle konut piyasasının doğru fizibilitesi ve analizi,
2. Yeni şartlara ve realiteye mümkün mertebe uyum sağlanması,
3. Otofinsman ve kredi imkanlarının araştırılması,
4. Yerel firmaların güçlü sermaye ve işgücü yapısıyla hızla kurulması ve güçlendirilmesi,
5. Tüm ilgili mevzuatın ve mevzuat değişikliklerinin sıkı takibi ve mevzuata tam olarak uygun hareket edilmesi,
6. Alınan mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerinin gözden geçirilerek profesyonelleştirilmesi
7. Firmalar arasında iletişim, istişare, işbirliği ve dayanışma kanallarının açık tutulması,
8. Firmalar arasında ticari ortaklık imkanlarının araştırılması ve ortaklık yapılarının artırılması,
9. Projeleri takip etmenin yanısıra, yeni ve yenilikçi projeler üretilmesi / bu projelerin kamuya teklif edilmesi, proaktif bir çalışma sistemi uygulanması,
10. Personel politikalarının günün ihtiyaçlarına göre gözden geçirilmesi, ülke şartlarına ve çalışma diline uyum sağlayabilecek nitelikte profesyonel işgücü ile güçlendirilmesi,
11. Her kademede yerel iş gücünden yararlanma oranının artırılması,
12. Taşeron kullanımının kademeli olarak azaltılması,
13. İdarelerle ilişkilerin mümkün mertebe en üst düzeyde tesis edilmesi ve iyi ilişkilerin sürekliliğine özen gösterilmesi,
14. Ticari faaliyetlerin yanısıra sosyal sorumluluk projelerinin de gündeme alınması,
15. Pazarda edinilen deneyimlerin, diğer hedef Afrika pazarlarına girişte kullanılması

İlgili Kurumlar ve Linkler:

Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı <http://www.mtp.gov.dz/>

Konut ve Şehircilik Bakanlığı <https://www.mhuv.gov.dz/>

Ulusal Konut Geliştirme ve İyileştirme Ajansı <http://www.aadl.com.dz/>

Ulusal Altyapı Teknik Kontrol Genel Müdürlüğü <http://www.cttp.dz/index.php>

Kamu İhale mevzuatının tümü için: <https://www.mf.gov.dz/index.php/fr/services-2/marches-publics/71-site-web-des-marches-publics>

Kamu ihale ilanları resmi bülteni-BOMOP : <https://bomop.anep.dz/>